

Föreningars klagorätt över beslut om detaljplan som rör jordbruksmark

Publicerad 2025-04-08 av

Högsta domstolen

(/hogsta-domstolen/)

Mål: ÖP 4479-23

Vid beslut om detaljplan ska hänsyn tas till skyddet av jordbruksmark. Högsta domstolen slår fast att detta skydd tar sikte på miljön och är en integrerad del av den svenska miljölagstiftningen. Det innebär att en ideell förening som har till huvudsakligt ändamål att skydda jordbruksmark från exploatering har rätt att överklaga ett beslut om detaljplan om beslutet mer tydligt är relaterat till skyddet av jordbruksmark.

En kommun beslutade att anta en detaljplan som omfattade ett antal fastigheter. Syftet var att utvidga ett befintligt småindustri- och affärslokalsområde. Genom beslutet togs jordbruksmark i anspråk. En ideell förening med huvudsakligt ändamål att skydda jordbruksmark från exploatering överklagade beslutet till mark- och miljödomstolen. Både mark- och miljödomstolen och Mark- och miljööverdomstolen ansåg att föreningen inte hade rätt att överklaga beslutet. Skälet var att de bedömde att föreningens syfte motiverades av ett annat samhällsintresse än naturskydd eller miljöskydd.

Högsta domstolen konstaterar att enligt plan- och bygglagen ska intresset av att skydda jordbruksmark från exploatering beaktas vid beslut om detaljplan. Plan- och bygglagen hänvisar till miljöbalkens bestämmelser om detta skydd. Sammanfattningsvis innebär det att skyddet mot exploatering av jordbruksmark tar sikte på miljön och är en integrerad del av den svenska miljölagstiftningen. En förening som har till uppgift att skydda jordbruksmark från exploatering är därför att anse som berörd av beslutet och har rätt att överklaga det, förutsatt att beslutet aktualiserar hänsynstaganden som mer tydligt är relaterade till skyddet av jordbruksmark. Ett exempel är om ett detaljplanebeslut tar sådan mark i anspråk i mer än obetydlig omfattning. Föreningen måste emellertid även uppfylla vissa andra kriterier – såsom att inte vara vinstdrivande och ha verkat under viss tid – för att ha klagorätt.

I det aktuella fallet slår Högsta domstolen fast att föreningen uppfyller kraven för rätt att överklaga beslutet om att anta detaljplanen. Målet återförvisas därför till mark- och miljödomstolen för prövning av föreningens överklagande.

Benämning

"Detaljplanen i Borgholm"

Kontakt

Presskontakt

Telefon

08-561 666 30

(tel:08-56166630)

E-post

HDO-Presskontakt@dom.se

(mailto:HDO-Presskontakt@dom.se)

Bifogade filer

ÖP 4479-23 (pdf, 162 kB)

(/globalassets/filer/domstol/hogstadamstolen/avgoranden/2025/op-4479-23.pdf)

Relaterat innehåll

Mål: ÖP 4479-23

(<https://rattspraxis.etjanst.domstol.se/sok/publicering/7425505b-0859-45db-a8fd-dbb7b4f71a94?domstolskod=HDO>)